Dupa același scenariu

La 2 septembrie curent la Tiraspol a avut loc așa-numitul congres extraordinar al deputaților de toate nivelurile din localitățile din stînga Nistrului. Împuternicirile mele de corespondent pe teren nu mi-au permis să stau acasă și m-am dus dis-de-dimineață într-acolo, la Teatrul dramatic din localitate, unde urma să fie pusă la cale drama legată de crearea unei republici noi transnistrene, adică măcuirea republicii suverane a moldovenilor și așa măcuită pe parcurs de secole.

Cine și-a făcut apariția la această operație nesăbuită? I-am văzut pe aceiași țipălăi, profesioniști, de care s-a saturat pînă în gît lumea, auzindu-i trîmbițînd una și aceeași: «Internaționalist», «prietenie», «prosperitate», iar în realitate luptă cu vehemență pentru realizarea scopurilor lor meschine de a-și asigura o viață fără griji. Iată-l pe Belousov, președintele Sovietului de orășel Slobozia; Kiricenko, președintele Sovietului sătesc Părcani; Ostatenko, președintele Sovietului sătesc Chițcani; Galina Marcenko și Neli Starinova, detronate la conferințele trecute din posturile de secretari ai doilea ai comitetelor raionale de partid Dubăsari și Slobozia. Dar iată-l și pe Alexei Peciul, redactorul gazetei «Dnestrovskaia pravda», care de doi ani otrăvește permanent sufletele cititorilor cu fel de fel de minciuni și care nu-și ascunde dorința de a deveni redactor al gazetei republicane. Mai hotărîți, mai energici și mai mulțumiți de sine i-am văzut aici și pe Volkova, Rileakov, Zagreatki, Smirnov — liderii grevelor din anul trecut.

Mă uitam la delegații, ce roiau în fața teatrului în așteptarea începerii congresului, și vedeam aceleași fețe de oameni, care au organizat sau au susținut grevele de anul trecut împotriva statalității limbii moldovenești și grafiei latine, care strigau la diferite mitinguri «Jos Tricolorul!», țipau, băteau din palme și tropăiau din picioare cînd cineva din moldoveni dorea să vorbească la aceleași mitinguri, sesiuni, adunări. Aceiași oameni compromiși în trecut și fără nici un drept moral s-au adunat în această zi să «salveze» și să «fericească» poporul din stînga Nistrului.

Am vrut să intru în teatru pentru a asista la această tristă scenă, dar mi s-a barat calea: «De la edițiile republicane se dă voie numai jurnaliștilor de la «Sovietskaia Moldova» și «Molodeji Moldavii», — mi-au spus. Nu m-am opus și nici n-am încercat să conving pe cineva. În primul rînd, pentru că în această zi în Tiraspol și în preajma lui erau prea mulți lucrători de miliție, iar în al doilea rînd, lucrările așa-zisului congres urmau să fie transmise în direct la radioul local. De atîta m-am dat într-o parte pe o bancă din fața Institutului pedagogic și am audiat de la început și pînă la sfîrșit desfășurarea așa-numitului congres.

Cine credeți, stimați cititori, că a dirijat această, să credem, ultimă acțiune distructivă la Tiraspol? Sigur că Smirnov Igor Nicolaevici, care, deși rtăiește în acest oraș nistrean nici de trei ani împliniți, a reușit să se afirme ca unul din cei mai pricepuți organizatori ai tulburărilor. Raportul l-a prezentat Rileakov Vladimir Marcovici, adept credincios al lui Smirnov, care, deși cu studiile stă cam prost, își asumă misiunea să aprecieze lucruri pe care nu s-ar încumeta s-o facă un specialist de înaltă calificare. Să luăm doar cîțiva termeni din acest raport: «forțe distructive naționaliste», «radicalism național și egoism național», «demagogie naționalistă», «atacuri naționaliste». Aceste învinuiri sînt făcute la adresa intelectualității moldovenești, parlamentului și guvernului republicii, C.C. al P.C.M., precum și a întregului popor care, după părerea lui Rileakov, nu înțelege spre ce prăpastie este împins. Sînt sigur, mai mult ca sigur, că dacă aceste formule categorice, pe care Rileakov le rostește cu orice ocazie și pretutindeni, ar fi pronunțate la masa de examenare a unei comisii competente de specialiști, s-ar constata numaidecît că examenatul Rileakov nu înțelege nici sensul, nici conținutul acestor formule. Căci, despre ce fel de «radicalism naționalist și egoism național», «demagogie naționalistă» etc., poate fi vorba în timp ce toate, absolut toate popoarele țării luptă pentru renașterea națională?

N-am auzit o tălmăcire măcar cît de cît reală și logică și din partea celorlalți oratori. Dar nici nu putea fi pentru că altceva îi preocupa pe organizatorii acestui așa-numit congres. Și Smirnov, și Rileakov, și toți ceilalți au prins gustul fotoliilor moi, posturilor înalte și bine plătite. Să ne gîndim și singuri: cine și în ce țară a trecut numai în cîteva luni calea de la director de uzină ruinată pînă la temelie, cum este uzina «Electromaș» din Tiraspol, pe care a condus-o Smirnov, la cap de parlament suprem? Nu poate aduce nimeni așa exemplu: Smirnov, însă, a fost declarat la congresul extraordinar din Tiraspol președinte al Sovietului Suprem provizoriu al așa-numitei republici transnistrene, declarată tot din inițiativa lui.

Să zicem, că crearea R.S.S.M. nistrene, cum a fost botezată partea din stînga Nistrului a Moldovei, e o necesitate. De unde știu oamenii din aceste cinci raioane nistrene că e anume așa? Cine i-a documentat și argumentat? La așa-numitul congres nu s-a vorbit nimic despre premizele politice, economice și sociale care ar fi argumentat această intenție. În schimb au fost aprobate fel de fel de hotărîri, declarații și apeluri către popor, către toate popoarele țării și chiar ale lumii, către guvernele tuturor republicilor, al țării, precum și Organizației Națiunilor Unite, avîndu-l de consultant principal juridic pe V. Iacovlev, doctor în drept, deputat al poporului al R.S.S.M., care în timpul cela trebuia să se afle la sesiunea extraordinară a Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova.

Sărmana naivitate. Smirnov a hotărît să se lipsească chiar și de prînz numai să fie mai repede înălțat în postul de președinte al sovietului suprem provizoriu. Au fost propuneri să nu fie numit soviet suprem, ci comitet sau soviet de coordonare, pînă vor avea loc alegerile. N-a fost de acord Smirnov. Soviet suprem și nimic altceva. Măcar o oră, dar să fie cap de parlament. Și a fost nu o oră, ci cîteva. Așa-numitul congres de la Tiraspol se mai ocupa cu formarea organelor administrative, cînd de pe ecranele televizoarelor domnul Victor Pușcașu citea telegrama din Tiraspol despre crearea R.S.S.M. nistrene. Și întreaga republică Moldova a fost martoră, cum parlamentul ei legitim a declarat tot atunci nule toate hotărîrile rebelilor ca fiind anticonstituționale.

De ce sentimente a fost pătruns Smirnov în acel moment noi nu știm, credem, însă, că a rămas mulțumit de faptul că s-a aflat în înaltul post măcar atît cît a fost. Acum el va lua-o de la început, dar poate e cazul să fie măria sa luată, ca să lase oamenii în pace să lucreze. E cazul să fie întrebat și Iacovlev, consultantul, pentru ce primește bani de la locul de lucru, dar se ocupă în mod intenționat de tulburarea minților oamenilor?

Gheorghe BOTICA.